

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ'NCE DÜZENLENEN YAZMA ESER SERGİLERİ

Nimet BAYRAKTAR

Süleymaniye Kütüphanesi Md. Yard.

Süleymaniye medreselerinde kuruluşunun 50. yılını (1918—1968) tamamlamış bulunan Süleymaniye Kütüphanesi'nin bu yarım yüz yıl içindeki gelişmesi diğer kütüphanelerde olduğu gibi iki alanda kendisini göstermektedir. Bunlardan biri, kütüphane binasının onarımı ve gerekli yeni tesislerle donatılması, diğeri yapılan teknik çalışmalar sonunda kütüphanede bulunan malzemenin okuyucuların istifadesine sunulmasıdır.

Onarımı tamamlanan binanın kitap depolarındaki raf tesisleri ile okuma salonları ve memur çalışma odalarındaki tesisler günün ihtiyaçlarına göre yenilenerek, kütüphane rahat çalışabilen ve bunun sonucunda da daha iyi hizmet veren bir müessese haline getirilmiştir.

Kütüphanede bulunan ve miktarı gittikçe artarak bugün 60.000 cilt yazma ve 30.000 cilt eski harfli basma olmak üzere toplamı 90.000 cilde ulaşan kitaplar tasnif ve kataloglanarak okuyucuların aradıkları eserleri kolaylıkla bulmaları sağlandığı gibi, bir yandan da toplu bir

katalogunun hazırlanmasına çalışılmaktadır. Yakın bir süre içinde basılmasına başlanacak olan Türkçe yazmalar yanında Farsça yazmaların katalogunun hazırlanmasına da başlanmıştır.

Kütüphanelerimizdeki önemli yazmaların mikrofilmlerinin ve fotokopilerinin hazırlanarak¹ bir arşiv meydana getirilmesiyle, asıllarının daha iyi korunmaları ve saklanmaları temin edildiği gibi bunların temizlik ve bakımı hususunda gösterilen titizlik yanında, eskiden çeşitli sebeplerle harap olmuş kitapların onarılıp ciltlenerek² kurtarılması da bu eserlerin daha uzun yıllar kalarak gelecek nesillere geçmelerini ve onlardan faydalanılmasını sağlamaktadır ki bu, eski eser kütüphanelerinin en önemli görevlerindendir.

VII. Millî Eğitim Şurası çalışmalarından olarak hazırlanan «Kütüphaneler Komitesi Raporu»na dayanılarak yazmalar merkezi haline getirilmiş olan³ ve yazma eser

(1) Mikrofilm ve fotokopi servisi (kuruluşu 1950)
(2) Patoloji ve cilt servisi (kuruluşu 1961)
(3) M. Eğ. B. Tebliğler Dergisi, 30.VII.1962, 1214

bakımından çok zengin bir koleksiyona (91 Vakıf kütüphanesi) sahip bulunan Süleymaniye Kütüphanesinde çeşitli yıldönümü, kongre ve toplantılar dolayısıyla sergiler düzenlenmektedir.

Istanbul'da 1951 yılında toplanan XXII. Müsteşrikler Kongresi ve 1953 yılında kutlanan İstanbul fethinin 500. yıldönümü dolayısıyla düzenlenmiş olan iki büyük ve önemli sergiden sonra 1957 yılından itibaren Süleymaniye Kütüphanesinde yirmi üç sergi düzenlenmiştir.

Yazma eserlerimizin tanıtılması bakımından çok önemli olduğu gibi kütüphaneciler için de çok faydalı ve öğretici olan bu sergiler sırasıyla şunlardır :

1. Kanunî Sultan Süleyman devri müelliflerinin eserleri, devrin yazı, tezhib, minyatür ve cild sanatından örnekler, Sultan Süleyman'ın gazalarına ait fetihnâmeler, tek nüsha, eski tarihli, deri üzerine yazılmış eserler, çeşitli devirlere ait cildler, teknik çalışmalar, tesbit ve tasnif faaliyetleri, mikrofilm ve fotokopi servisi. cild atölyesi çalışmaları sergisi

(25.Nisan-3.Mayıs.1957)

(4) — İstanbul Umumi Kütüphaneleri yazmaları Sergisi 15 - 22.IX.1951 İst. 1951 Millî Eğitim Basımevi 38 s.

— İstanbul Kütüphanelerinde Fatih'in Hususî Kütüphanesine ve Fatih Çağı Müelliflerine ait Eserler, 29.Mayıs.1953 İst. Işıl Matbaası 79 s. (İst. Üniversitesi yayınlarından No: 549)

2. Kâtip Çelebi'nin eserleri sergisi⁶ (Ölümünün 300. yıldönümü dolayısıyla)
(20-30.Aralık.1957)
3. Türk tezyini sanatları ve güzel yazıları ile Kur'an-ı Kerim'ler sergisi
1-8.Nisan.1959)
4. 16-19. asırlarda dokuz Türk hanımı tarafından İstanbul'da kurulmuş olan kütüphanelerden seçilmiş eserler sergisi (Milletlerarası kadınlar konseyi 16. genel kurul kongresinin İstanbul'da toplanması dolayısıyla)
31.Ağustos-6.Eylül.1960)
5. Mevlâna'nın eserleri sergisi⁶ (687. Ölüm yıldönümü dolayısıyla)
(15-22.Aralık.1960)
6. Yazma Coğrafya Eserleri Sergisi⁷ (VI. Türk Coğrafya Kongresi dolayısıyla)
(11-15.Temmuz.1961)
7. Çeşitli bakımlardan (tarih, yazı, tezhib minyatür, cild) önemli yazmalar ile meşhur bazı müelliflerin eserleri sergisi (Cen-

(5) Kâtip Çelebi'nin 300. Ölüm yıldönümü dolayısıyla (20 - 30 Aralık. 1957) Süleymaniye Kütüphanesinde düzenlenen sergi için katalog. İst. 1966 Beyazıt Devlet Kütüphanesi Matbaası, 8 s.

Süleymaniye Kütüphanesi yayınları, Sergi el kitapları : 8

(6) Mevlâna Celâleddin, Seçme Eserleri Sergisi Süleymaniye Kütüphanesi 15.XII.1960 — 22.XII.1960. İst. Beyazıt Umumi Kütüphanesi Matbaası, 14 s.

(7) Altıncı Türk Coğrafya Kurumu Kongresi (11 - 15. Temmuz. 1961) dolayısıyla Süleymaniye Kütüphanesinde teşhir olunan kitap ve haritalar için katalog, 21 s.

- to Kütüphanecilik Semineri dolayısıyla, Ankara'da)
(12-17.Mart.1962)
8. Nebatat yazmaları sergisi (Büyük Tabiat Âlimi Ebu Hanife Dineveri'nin 1100. Ölüm yıldönümü dolayısıyla)
(22-28.Mayıs.1963)
9. Çeşitli konulardaki yazmalar ile çeşitli bakımlardan (Tarih, yazı, tezhib, minyatür, cild) önemli yazmalar sergisi* (Unesco Türkiye Milli Komisyonu VIII. dönem genel kurulu toplantısı dolayısıyla)
(15-22.Haziran.1963)
10. Büyük Türk hukukçusu Serahsi'nin eserleri sergisi* (Serahsi'nin ölümü'nün 900. yıldönümü dolayısıyla)
(28.Nisan-7.Mayıs.1964)
11. Fatih'in özel kütüphanesi ve Fatih çağı müelliflerinin eserleri sergisi (Istanbul fethinin 511. yıldönümü dolayısıyla)
(29.Mayıs-13.Haziran.1964)
12. Kars'la ilgili eserler sergisi (Kars'ın 900. yıldönümü dolayısıyla, Kars'ta)
(16-23.Ağustos.1964)
13. Sanat bakımından (yazı, cild, tezhib, minyatür, deri) değerli yazmalar Mikrofilm-Fotokopi, Patoloji-cild çalışmaları sergisi (I. kütüphane haftası dolayısıyla)
(23-30.Kasım.1964)
14. Yazma Eserlerden örnekler sergisi (II. kütüphane haftası dolayısıyla)
(22-28.Kasım.1965)
15. Kanunî çağını anlatan tarihler ve Kanunî çağı sanatından örnekler sergisi¹⁰ (Kanunî Sultan Süleyman'ın 400. ölüm yıldönümü dolayısıyla)
(7—21.Eylül.1966)
16. Yazma eserlerden seçmeler, Mikrofilm-Fotokopi ve Patoloji-Cilt servislerindeki çalışmalardan örnekler sergisi (III. Kütüphane Haftası dolayısıyla)
(28.Kasım-4.Aralık.1966)
17. Minyatürlü Yazmalar sergisi (IV. Kütüphane Haftası dolayısıyla)
(27.Kasım.9.Aralık.1967)
- (8) Nadir kitap örnekleri sergisi (UNESCO toplantısı dolayısıyla 15 - 22 Haziran 1963) Kataloğu, İst. 1966 Bayazıt Devlet Kütüphanesi Matbaası, 9 s. Süleymaniye Kütüphanesi yayınları, sergi el kitapları 7.
- (9) A — Ölümü'nün 900. yılı dolayısıyla tertiplenen Serahsi'nin eserlerinden mürekkep sergi rehberi (Süleymaniye Genel kitaplığı 28. Nisan - 7. Mayıs 1964.) İst. 1964 Edebiyat Fakültesi Matbaası, 4. s. B — 900. ölüm yıldönümü münasebetiyle büyük İslâm hukukçusu Şemsü'l-eimme es-Sarahsi armağanı a — Prof. Dr. M. Hamidullah, Dr. Saliğ Tuğ (gev.) Sarahsi'nin devlet umumî hukukundaki hissesi. b — Eserlerinde raslanan ifadelere göre İmam Sarahsi'nin hapis hayatı. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları LXIII (ayrı basım). Ankara 1965, Ankara Üniversitesi Basımövi 15 -25, 43-60 s.
- (10) Kanunî Sultan Süleyman'ın 40. Ölüm Yıldönümü (7 - 21 Eylül 1968) dolayısıyla Süleymaniye Kütüphanesi'nde düzenlenen, Kanunî çağını anlatan tarihler ve Kanunî çağı sanatlarından örnekler sergisi için katalog, İst. 1966 Bayazıt Devlet Kütüphanesi Matbaası, 44 s. Süleymaniye Kütüphanesi yayınları, sergi el kitapları : 9.

18. Tezhibli yazmalardan seçmeler sergisi (V. Kütüphane Haftası dolayısıyla)
(25.Kasım-1.Aralık.1968)
19. Türk Cild Sanatı sergisi¹¹ (V. Kütüphane Haftası dolayısıyla, Ankara'da)
(25.Kasım-1.Aralık.1968)
20. Türk Cild ve Tezhib Sanatı sergisi (Süleymaniye Kütüphanesi'nin kuruluşunun 50. yıldönümü dolayısıyla)
(26.Aralık.1968-11.Ocak.1969)
21. İmam Muhammed Şeybâni'nin eserleri sergisi¹² (ölümünün 1200. yıldönümü dolayısıyla)
(12-24.Mayıs.1969)
22. Türk Yazı Sanatı sergisi (VI. kütüphane Haftası dolayısıyla)
24.Kasım-6.Aralık.1969)
23. Yazma Eserlerde süsleme sanatı sergisi (VI. Kütüphane Haftası dolayısıyla, Galatasaray Sanat galerisinde)
(3-27.Aralık.1969)

(11) A. Türk cilt sanatı sergisi (25. Kasım - 1. Aralık. 1968) Süleymaniye Kütüphanesi koleksiyonlarından seçilmiş yazma eserler. Ankara M.E.B. 1968. 40 s. Milli Eğitim Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü yayınları.

B. Türk cilt sanatı, Ankara 1968 Ayyıldız Matbaası A.Ş. 8. s. Milli Kütüphane yayınları.

(12) İmam Muhammed Şeybâni'nin İstanbul Kütüphanelerindeki mevcut yazma eserleri (Tertib Heyeti: N. Bayraktar, M. Hamidullah, S. Tuğ, Y. Z. Kavakçı). İslâm Medeniyeti, Yıl: 2, sayı 20, Mayıs - Haziran 1969 (1200. ölüm yıldönümü münasebetiyle İmam-ı Muhammed Seybâni özel sayısı s: 44-51)